

Perspectief op perspectief

Een onderzoek naar de invloed van vertelperspectief in krantenartikelen op de tekstwaardering en het inlevingsvermogen van lezers

Eindwerkstuk communicatiestudies

Bachelor Communicatie- en Informatiewetenschappen

3 december 2013

Eva Reinartz
3608875

Onder begeleiding van dr. J.N. den Ouden
Tweede beoordelaar: dr. W. M. Mak

Universiteit Utrecht

Samenvatting

In dit onderzoek wordt gekeken naar de invloed van vertelperspectief in krantenartikelen op de tekstwaardering en het inlevingsvermogen in de beschreven nieuwsgebeurtenis van jongere en oudere lezers. Aanleiding hiervoor is de veronderstelling dat de journalistiek vanaf de tweede helft van de twintigste eeuw informeler is geworden. Eerder onderzoek toont aan dat het gebruik van directe citaten in krantenartikelen in de afgelopen decennia is toegenomen. Er is nog niet eerder onderzocht of lezers het gebruik van directe citaten als positiever evalueren dan het gebruik van andere vertelperspectieven, zoals indirecte rede (vertellerstekst) of een mengvorm van directe en indirecte rede (tekstinterferentie).

Aan het onderzoek namen 109 jongeren en 107 ouderen deel. De proefpersonen kregen twee krantenartikelen voorgelegd die gelijk waren in hun vertelperspectief. De krantenartikelen waren geschreven in vertellerstekst, persoonstekst of tekstinterferentie. Aan de hand van een vragenlijst met schaalitems werd bekeken hoe jongere en oudere lezers de krantenartikelen waardeerden en in welke mate zij zich konden inleven in de beschreven nieuwsgebeurtenis.

Uit het onderzoek blijkt dat persoonstekst over het algemeen als meest aangenaam wordt ervaren. Volgens de lezers is persoonstekst aantrekkelijker, heeft het een grotere informatiewaarde en is de waargenomen afstand tussen de lezer en de schrijver het kleinst. Hier bestond geen verschil in tussen ouderen en jongeren. Een toename van het gebruik van directe citaten in krantenartikelen lijkt dus voor krantenlezers zijn vruchten af te werpen. Er waren geen verschillen tussen de drie vertelperspectieven en de aandacht die de lezer voor de tekst had, de mate waarin lezers zich de beschreven nieuwsgebeurtenissen konden voorstellen en de mate waarin er gevoelens werden opgewerkt bij de lezer.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	2
Inleiding	4
1. Theoretisch kader	5
2. Onderzoeksmethode	11
2.1 Onderzoeksopzet	11
2.2 Materiaal.....	11
2.3 Samenstelling steekproef.....	12
2.4 Instrumentatie.....	13
2.5 Procedure.....	14
2.6 Verwerking gegevens.....	14
3. Resultaten.....	15
4. Conclusie	17
5. Discussie.....	18
Literatuurlijst	20

Inleiding

“Belletje hier, belletje daar, quootjes mooi aan elkaar schrijven, leuke observaties van sprekende details erbij, zorgen voor een kop en een staart. Een tikje schmierend mag een verhaal zijn opgeschreven, maar niet te opvallend dik aangezet. Lekkere kop erboven of een soepele stem eronder, en klaar is kees. Dag in, dag uit; zo gewoon dat het bijna routine wordt” (Wijffes 2004).

De dagelijkse bezigheden van een journalist. Maar zo simpel als het beeld dat in bovenstaand citaat geschetst wordt, is het werk van een journalist niet. Journalisten moeten keuzes maken en knopen doorhakken en zich daarbij verplaatsen in wat het publiek wil zien, lezen of horen. En dat is dan nog slechts het begin van het journalistieke proces. Nadat de journalist informatie heeft verzameld, is het de kunst om deze informatie over te brengen aan de lezer. Voor nieuwsteksten geldt dat het verzamelde informatiemateriaal moet worden omgezet naar een lopend verhaal. En ook dan beschikt de journalist over een veelheid aan keuzes: Wie wil ik bereiken? Wat wil ik overbrengen? Welke informatie is relevant? En wie laat ik aan het woord?

Deze laatste vraag is een vraag naar het vertelperspectief. Met het vertelperspectief kan de journalist zijn nieuwsberichten vormgeven en inkleuren. Uit onderzoek is gebleken dat het gebruik van directe rede in krantenartikelen de afgelopen decennia is toegenomen en er wordt aangenomen dat dit verband houdt met de informalisering van de krant (Arkink 2013; Pietersma 2013; Vis; 2011). De krant als een ‘meneer’ is veranderd in de krant als een ‘toffe jongen’, waarbij de aandacht lijkt te zijn verschoven van de autoriteit naar de gewone burger (Smulders, jaartal onbekend). De krant en de lezer lijken zich steeds meer op gelijke voet te bevinden. Een onpartijdige opsomming van gebeurtenissen heeft plaatsgemaakt voor een meer persoonlijke en op de lezer afgestemde beleving van het nieuws. De voornaamste taak van de hedendaagse krant is niet meer alleen de lezer informeren, maar hem vooral ook aanspreken. De lezer wil betrokken worden bij het nieuws en het wordt gezien als de taak van de journalist om dat te bewerkstelligen.

Het vertelperspectief waar de journalist gebruik van maakt, zou de betrokkenheid van de lezer kunnen vergroten of verkleinen. Het gebruik van directe citaten in krantenartikelen kan het nieuws levendiger, persoonlijker en informeler maken. Er is echter nog niet onderzocht of lezers dat ook op die manier ervaren. Daarnaast kan leeftijd ook nog een rol spelen bij de evaluatie van vertelperspectieven in krantenartikelen. Het blijkt namelijk dat jongeren veel minder dan ouderen de krant lezen en dat zij zich zowel voor nieuws als voor opinie veel meer beroepen op andere bronnen dan de institutionele traditionele bronnen (Cloïn, Kamphuis, Schols, Tiessen & Verbeek 2011).

Het is daarom interessant om te bekijken of jongeren en ouderen ook verschillen in hun mening over hoe het nieuws in krantenartikelen gebracht moet worden aan de lezer. Het vertelperspectief leent zich om dit nader te onderzoeken.

1. Theoretisch kader

In Nederland vond aan het einde van de negentiende eeuw in de journalistiek een verschuiving plaats. Nieuws als een chronologische opsomming van gebeurtenissen veranderde in een nieuwsvertelling die bij voorkeur geschreven werd vanuit een menselijk perspectief. Het belangrijkste doel werd om de lezer te interesseren en te vermaken door een visueel meer aantrekkelijke rangschikking van nieuws op basis van nieuwswaarde. De nieuwswaarde werd bepaald door de persoonlijke smaak en beoordeling van de journalist. De kern van deze eerste golf 'new journalism' bleef echter ongewijzigd: objectiviteit werd gekoesterd als het hoogste ideaal. Feiten werden op neutrale wijze doorgegeven en wanneer er toch meningen werden gegeven, werden daar aparte rubrieken voor gemaakt (Wijffes 2004).

Vanwege economische ontwikkelingen in de twintigste eeuw steeg het gemiddelde opleidingsniveau en de levensverwachting van Nederlanders sterk. Als gevolg hiervan werden relaties tussen burgers onderling en tussen burgers en overheid steeds gelijkwaardiger en informeler. De stijgende informalisering beïnvloedde ook de journalistiek. Burgers werden vaker zelf aan het woord gelaten of in beeld gebracht. Met de opkomst van de eerste vakopleidingen midden jaren zestig nam de professionalisering van de journalistiek toe (RMO 2003). Onder invloed van de informalisering en professionalisering van de journalistiek ontstonden nieuwe journalistieke stijlen. Een stroming die in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw opkwam, is de tweede golf 'new journalism'.

Met de komst van de tweede golf 'new journalism' werd niet langer van de journalist verwacht dat hij enkel de nieuwsfeiten rapporteerde, maar ook dat hij deze zou voorzien van interpretatie. Hierbij verschoof het referentiepunt van het object, het nieuws, naar het subject, namelijk de journalist en zijn bronnen. De tweede golf 'new journalism' kenmerkt zich door een meer subjectieve, creatieve en openhartige stijl van verslaggeving en commentaar (Johnson 1971). In Nederland ging de opkomst van de tweede golf 'new journalism' gepaard met het ontstaan van een nieuwe journalistieke stijl: de literair-psychologische. Het ontstond als reactie op de beperkte journalistieke stijlmiddelen om de complexe 'werkelijkheid' te vatten in woorden. In deze stijl werd geprobeerd een brug te slaan tussen journalistiek en literatuur (Wijffes 2004). De stroming van deze stijl wordt ook wel 'literary journalism' genoemd. Feit en fictie stonden niet langer lijnrecht tegenover elkaar. Er werd geprobeerd om de lezer de ervaring te laten beleven van een bepaalde gebeurtenis door verschillende narratieve strategieën in te zetten, zoals een uitgebreide schets van de achtergrond en de sfeer, het representeren van dialogen en het opbouwen van spanning (Harbers 2010).

Volgens de transportatietheorie kan de lezer zo'n beschreven ervaring het meest optimaal beleven als de lezer afstand neemt van zijn of haar eigen wereld en zichzelf 'verliest' in het

beschrevene. Dit zou door lezers als prettig worden ervaren. De theorie is afkomstig uit de literatuurwetenschap en veronderstelt een soort 'reiservaring' waarin de lezer getransporteerd wordt naar de verhaalwereld en de toegang verliest tot de 'echte' wereld. Dit kan zowel op psychologisch niveau als op fysiek niveau. Op fysiek niveau zullen lezers het bijvoorbeeld niet opmerken wanneer iemand de kamer binnenloopt terwijl de lezer aan het lezen is. Op psychologisch niveau gaat het om een subjectieve distantiëring van de werkelijkheid. De lezer realiseert het zich bijvoorbeeld niet wanneer in het verhaal beweringen worden gedaan die in strijd zijn met de werkelijkheid. De mate waarin een lezer een beschreven ervaring op die manier kan beleven, is volgens de transportatietheorie afhankelijk van drie niveaus van betrokkenheid, namelijk cognitieve betrokkenheid, emotionele betrokkenheid en de mate van aandacht voor de tekst. Bij cognitieve betrokkenheid gaat het om het kunnen voorstellen van het verhaal. Emotionele betrokkenheid heeft te maken met affectieve gevoelens die worden losgemaakt bij de lezer door een sterk inlevingsvermogen en identificatie met de personages. De mate van aandacht voor de tekst is afhankelijk van de concentratie van de lezer op de tekst en de omgeving. Deze drie dimensies bepalen in hoeverre de lezer zich kan inleven in het fictieve verhaal (Green & Brock 2000). Dit geldt mogelijk ook voor nieuws: pas wanneer nieuws dichterbij de belevingswereld van de lezer of de kijker wordt gebracht, zal het ook sneller iets met het publiek doen.

Ook Schaap (2008) trok deze conclusie in zijn onderzoek. Volgens hem blijven nieuwsberichten op televisie pas hangen bij de kijker wanneer het nieuws op een persoonlijke manier wordt gebracht. Volgens hem moeten verslaggevers uitleggen waarom het nieuws relevant is voor de kijker. Dit hangt samen met de ideeën van een nieuwe journalistieke stroming die vanaf de jaren tachtig opkwam, namelijk de civiele journalistiek. Daar waar 'new journalism' en 'literary journalism' amusement en kijkcijfers al hoog in het vaandel hadden staan, begon de civiele journalistiek de sociale verantwoordelijkheid van de pers voorop te stellen en opnieuw te definiëren tegen de achtergrond van de veranderende maatschappelijke context (Drok, 1999). Uitgangspunt van de civiele journalistiek was ervoor zorgen dat het publiek meer betrokken werd bij de journalistiek. Door bijvoorbeeld meer gewone burgers aan het woord te laten, is het voor lezers en kijkers mogelijk zich te identificeren met een persoon en daarmee de persoonlijke relevantie van het nieuwsonderwerp te bepalen (Schaap 2008). Hiermee wordt de betrokkenheid van de lezer vergroot.

In de journalistiek wordt in teksten regelmatig gebruik gemaakt van vox pop's, nano-narratieven en directe rede om de afstand tussen de journalist en de lezer te verkleinen en daarmee de betrokkenheid van de lezer te vergroten. Bij een vox pop gaat het letterlijk om de stem van het volk. Het staat gelijk aan het straatinterview, waarbij een gewone burger aan het woord wordt gelaten om zich uit te laten over een situatie of gebeurtenis. In een nano-narratief gaat het om narrativiteit op microniveau, bijvoorbeeld in één alinea. Het nano-narratief geeft de ervaring van een betrokkene bij een nieuwsgebeurtenis weer (Banazynski 2007). Waar in een vox pop een willekeurige

voorbijganger aan het woord wordt gelaten die al dan niet betrokken is bij de beschreven gebeurtenis of situatie, staat in een nano-narratief altijd een specifiek verhaal van een betrokken persoon centraal. Bij directe rede gaat het om een expliciete, persoonsgebonden en ingebedde quote in een tekst, waarbij een persoon als spreker wordt geïntroduceerd. Kenmerkend hiervoor is het gebruik van aanhalingstekens (Sanders & Redeker 1993).

Vanaf de jaren vijftig van de vorige eeuw is het gebruik van vox pop's, nano-narratieven en directe rede toegenomen in krantenartikelen en daarmee lijkt er informalisering op te treden binnen hedendaagse journalistieke teksten (Piers 2009). Ook lijkt er informalisering op te treden in het publieke taalgebruik. Er is sprake van conversationalisatie en personalisatie (Fairclough 1994). Bij conversationalisatie gaat publieke taal steeds meer kenmerken bevatten van gesproken taal. Personalisatie is een stijlform waarbij de indruk wordt gewekt dat de journalist zich rechtstreeks tot de lezer wendt. Fairclough (1994) heeft echter niet aangetoond dat er daadwerkelijk sprake is van conversationalisatie en personalisatie in krantenartikelen. In zijn onderzoek baseert hij zich op individuele casussen in plaats van de verschillen door de tijd heen te bekijken.

Ook Vis (2011) concludeerde dat er sprake is van informalisering door te kijken naar subjectiviteit in krantenartikelen. In haar kwantitatieve onderzoek analyseerde zij taalkundige uitdrukkingen van subjectiviteit in vijf Nederlandse kranten in de jaren 1950 en 2002. Ze maakte een onderscheid tussen uitingen van subjectiviteit die voor rekening van de journalist kwamen en uitingen van subjectiviteit waarvoor de nieuwsbron verantwoordelijk was. De informalisering van de krant was volgens haar toe te schrijven aan het gebruik van directe citaten.

Er lijkt dus informalisering op te treden door verschuivingen in het taalgebruik en het linguïstische perspectief. Lezers en luisteraars verbinden continu informatie-eenheden die afkomstig zijn van andere sprekers aan hun eigen percepties en evaluaties (Sanders 2010). De vraag aan wie in een tekst een uiting, actie of gedachte toe te schrijven is, is een vraag naar het vertelperspectief. Perspectief kan worden gezien als de introductie van een subjectief standpunt dat de validiteit van de gepresenteerde informatie toeschrijft aan een specifiek persoon (Sanders & Redeker 1993).

Doordat journalisten in geschreven nieuwsberichten steeds meer technieken uit de literatuur zijn gaan gebruiken om hun teksten te kleuren, kan ook het vertelperspectief gekoppeld worden aan de literatuurwetenschap. Een onderscheid dat door de literatuurwetenschap gemaakt wordt in vertelperspectief is in persoonstekst, vertellerstekst en tekstinterferentie. In persoonstekst worden gedachten, beschrijvingen en verwoordingen aan een personage toegeschreven (Bal 1990) Wanneer persoonstekst in journalistieke berichtgeving wordt gebruikt, gaat het om het gebruik van directe rede. Een voorbeeld van persoonstekst is te vinden in voorbeeld 1.

Voorbeeld 1. Voorbeeld van persoonstekst.

"We willen ook absoluut geen schade toebrengen aan de natuur en we gaan er alles aan doen om dit ook niet te laten gebeuren. Ik woon zelf in Oost en kom graag in het park, waarom zou ik dat willen verpesten?"

Bron: Metro, 29 oktober 2013 ('Vrienden Flevopark zijn tegen Appelsap')

In vertellertekst worden gedachten, beschrijvingen en verwoordingen aan de verteller toegeschreven (Bal 1990). De woordkeus is vaak neutraal opgebouwd en de woorden verwijzen naar een andere wereld dan die waarin de verteller zich bevindt (Smulders 2006). Op deze manier vergroot de journalist de afstand tussen hem en de beschreven gebeurtenis, omdat het lijkt alsof de journalist zich bevindt boven datgene dat beschreven wordt in plaats van dat hij zelf deel uitmaakt van de beschreven gebeurtenis. Bij persoonstekst is dit minder het geval, evenals bij het gebruik van vox pop's en nano-narratieven. Doordat de journalist bij persoonstekst, vox pop's en nano-narratieven iemand anders aan het woord laat, wordt namelijk de indruk gewekt dat de journalist zelf ter plaatse was bij de gebeurtenis die beschreven wordt. Een voorbeeld van vertellersperspectief is te vinden in voorbeeld 2.

Voorbeeld 2. Voorbeeld van vertellerstekst.

Nederlanders zijn afwachtend als het gaat om cultuurbezoek. Maar worden muziek, theater of film per festival aangeboden, dan staan ze in de rij. In juni zorgt theater- en muziekfestival Oerol ervoor dat Terschelling uit zijn voegen barst. In januari puilen de Rotterdamse filmtheaters uit dankzij het International Film Festival Rotterdam (IFFR).

Bron: NRC Next, 19 augustus 2013 ('Veel festivals in nood, achter façade van succes')

Het derde vertelperspectief uit de literatuurwetenschap is tekstinterferentie. Het gaat om een vermenging van de verwoording en de stijl van de verteller met de woorden en ideeën van een personage (Bal 1990). Er is bij tekstinterferentie sprake van twee werelden, namelijk die van de verteller en die van het personage. In journalistieke berichtgeving zijn dit de wereld van de verteller en de wereld van de nieuwsbron. Bij tekstinterferentie is het voor de lezer onduidelijk met welke wereld hij te maken heeft. Dit kan de wereld zijn van de verteller die informatie verschaft over de wereld waartoe de nieuwsbron behoort, zoals in vertellerstekst het geval is, maar ook de wereld van de nieuwsbron die informatie verschaft over de wereld waartoe de nieuwsbron zelf behoort, zoals in persoonstekst het geval is (Smulders 2006). Bij tekstinterferentie is er sprake van een perspectiefwisseling op microniveau van de tekst, waarbij de lezer geen informatie krijgt over aan wie datgene dat beschreven wordt, is toe te schrijven. Voorbeeld 3 geeft een voorbeeld van tekstinterferentie.

Voorbeeld 3. Voorbeeld van tekstinterferentie.

Zakdoeken had ze niet nodig, misschien komen de tranen later vandaag. Maar eerst gaat ze genieten van alle eten, muziek en dans die Dia di Rincon zo speciaal maken.

Bron: Trouw, 1 mei 2013 ('Hoe moet het nu met Dia di Rincon?')

Wanneer de vertelperspectieven uit de literatuurwetenschap worden toegepast in journalistieke berichtgeving moet worden opgemerkt dat persoonstekst en tekstinterferentie vrijwel nooit in zijn geheel in een krantenartikel kunnen voorkomen. Zo wordt persoonstekst meestal ingebed door vertellerstekst. Sanders en Redeker (1993) noemen de inbedding van persoonstekst door vertellerstekst samen *quotation*. Daarnaast kan tekstinterferentie pas gebruikt worden als er een perspectiefwisseling plaatsvindt, waardoor er eerst sprake moet zijn van een ander vertelperspectief. Een gedeelte vertellerstekst lijkt een eis te zijn voor vrijwel ieder journalistiek bericht, vanwege de objectiviteit die moet worden gewaarborgd door het benoemen van feiten. Zonder feiten is nieuws immers geen nieuws. Overeenkomstig met de resultaten van Vis (2011) en Piers (2009), wat betreft een toename van directe citaten, blijkt er ook een toename te zijn van persoonstekst in de periode van 1950 tot 2012 (Arkink 2013; Pietersma 2013). Ook is tekstinterferentie toegenomen in diezelfde periode (Arkink 2013). Ondanks een toename van directe citaten en tekstinterferentie door de jaren heen, worden nieuwsartikelen nog steeds regelmatig volledig in vertellerstekst geschreven.

Hoewel nieuws steeds informeler lijkt te zijn geworden door onder andere een toename van het gebruik van bepaalde vertelperspectieven, kijken toch steeds meer jongeren weg van het nieuws. Jongeren vinden het belangrijk dat ze betrokken worden bij het nieuws en nieuwsonderwerpen moeten daarom aansluiten bij het leven van jongeren, meerdere perspectieven belichten en meerdere stemmen laten horen. Ze willen zich kunnen inleven en identificeren (Costera Meijer 2006). Volgens Wijnberg (2013) vinden tieners, twintigers en vroeg-dertigers vinden het net zo belangrijk wie het nieuws brengt als wat het nieuws is. Dit in tegenstelling tot ouderen, die volgens hem het ideaal van objectiviteit nastreven. Voor ouderen hoort nieuws een neutrale en rationele weergave van de werkelijkheid te zijn, waarin de journalist zich baseert op feiten en principes als hoor en wederhoor. Er is geen ruimte voor persoonlijke fascinatie, verwondering of verontwaardiging van de boodschapper (Wijnberg 2013).

Spreekt het jongeren dan ook meer aan dat er in krantenartikelen steeds meer gebruik wordt gemaakt van directe rede, vox pop's en nano-narratieven? En wanneer de ouderen het ideaal van objectiviteit inderdaad belangrijker vinden: wat vinden krantenlezende ouderen dan van deze ontwikkeling? Het ligt voor de hand dat vox pop's, nano-narratieven en directe citaten eerder de objectiviteit van nieuws ter discussie stellen dan omarmen. Dit is echter nog niet eerder onderzocht..

Het is mogelijk dat een toename van directe citaten in krantenartikelen leidt tot een afname van de waargenomen objectiviteit en betrouwbaarheid van de gepresenteerde informatie. Wellicht dat lezers een persoonlijke en informele stijl juist prettiger vinden, omdat ze zich dan beter kunnen identificeren en zich meer betrokken voelen bij het nieuws. Wanneer dit laatste het geval is, hebben lezers dan ook meer aandacht voor de tekst? Kunnen zij zich de beschreven gebeurtenissen beter voorstellen en zich gemakkelijker inleven in zowel de gebeurtenissen als de personages? In dat geval lijkt een door de transportatietheorie veronderstelde 'reiservaring' naar de verhaalwereld aannemelijker.

De vraag die in dit onderzoek centraal staat is: wat is de invloed van vertelperspectief in krantenartikelen op de waardering van krantenartikelen en op het inlevingsvermogen van lezers in de beschreven nieuwsgebeurtenis, en is er een verschil tussen ouderen en jongeren?

2. Onderzoeksmethode

In dit onderzoek wordt gekeken naar de invloed van vertelperspectief in krantenartikelen op de waardering van krantenartikelen en op het inlevingsvermogen van lezers in de beschreven nieuwsgebeurtenis en of er daarbij verschillen zijn tussen oudere en jongere lezers. Door de vertelperspectieven persoonstekst, vertellerstekst en tekstinterferentie te variëren, kan een antwoord worden gegeven op de onderzoeksvraag.

2.1 Onderzoeksopzet

Het onderzoeksontwerp is een 3 × 2-ontwerp. De onafhankelijke variabelen zijn vertelperspectief (persoonstekst/vertellerstekst/tekstinterferentie) en leeftijd (jongeren/ouderen). De afhankelijke variabelen zijn het inlevingsvermogen van lezers in de beschreven nieuwsgebeurtenis en de tekstwaardering. Het onderzoek bestaat uit twee tussen-proefpersoon-variabelen, namelijk leeftijd en vertelperspectief. De variabele die 'binnen' proefpersonen varieert is het nieuwsonderwerp. Er is voor gekozen om twee krantenartikelen aan de proefpersonen voor te leggen om mono-operationalisatie te voorkomen. Om te controleren of er geen volgorde-effect van de nieuwsonderwerpen optreedt, heeft bij iedere conditie de helft van de respondenten eerst de tekst over de brand voorgelegd gekregen en de andere helft van de respondenten eerst de tekst over het ongeluk. Nieuwsonderwerp en volgorde dienen in dit onderzoek als controlevariabelen.

Om te kijken hoe lezers verschillende vertelperspectieven in krantenartikelen evalueren zijn twee krantenartikelen genomen die variëren in het vertelperspectief. Elke lezer kreeg steeds alle twee de krantenartikelen voorgelegd met één soort vertelperspectief. Hieruit ontstonden de drie condities voor vertelperspectief.

2.2 Materiaal

Er is uitgegaan van twee originele nieuwsteksten uit de sectie binnenlandsnieuws van dagbladen om de vertelperspectieven op te baseren. De originele nieuwsteksten zijn herschreven en ingekort. Eén krantenartikel is een artikel uit het regionale dagblad 'De Gelderlander' van 9 september 2013 en is getiteld 'Vele hulp ontroert eigenaar van evenementenbureau nabij Posbank'. Hierin staat een brand in een evenementenbureau centraal, waarbij de eigenaar verslag doet van de gebeurtenis. Het originele krantenbericht is te vinden in bijlage 1. Ook in andere dagbladen en op nieuwssites is de informatie uit het krantenartikel verschenen. In bijlage 2 is een overzicht te vinden van deze bronnen. Het originele nieuwsbericht bestond oorspronkelijk uit 457 woorden, maar is voor dit onderzoek ingekort tot een aantal van ongeveer 200 woorden per vertelperspectief.

Het andere krantenartikel is afkomstig uit de Volkskrant van 24 september 2013 en heeft als titel 'Ik hoop dat ik iets heb losgemaakt'. In deze tekst gaat het over een ongeluk waarbij een

motoragent verslag uitbrengt over wat hij die dag meemaakte. Het originele krantenbericht is te vinden in bijlage 3 en een overzicht van de overige bronnen waarin de informatie uit het nieuwsbericht is verschenen, is te vinden in bijlage 4. Het krantenartikel is ingekort van 993 woorden naar ongeveer 300 woorden per vertelperspectief. In het ene krantenartikel verschillen de persoonstekst en tekstinterferentie op drie punten van de vertellerstekst en in het andere krantenartikel verschillen de persoonstekst en tekstinterferentie op zes punten van de vertellerstekst. Bijlage 5 en 6 laten de variatie in vertelperspectieven zien voor de twee krantenartikelen.

2.3 Samenstelling steekproef

Omdat er wordt gekeken naar verschillen tussen oudere en jongere lezers is er bij aanvang van het onderzoek voor gekozen om een gelijke verhouding tussen de twee leeftijdsgroepen te bewerkstelligen, zodat de respondenten voor aanvang van het onderzoek gelijk zijn verdeeld over de condities wat betreft leeftijd. Er is gebruik gemaakt van een quota steekproef, waarbij respondenten zijn gezocht tussen de 18 en 35 jaar voor de categorie jongeren en waarbij respondenten tussen de 36 en 65 jaar zijn gezocht voor de categorie ouderen. Om de samenstelling van de groepen zoveel mogelijk gelijk te houden, is vooraf eveneens besloten om de man/vrouw-verhouding select toe te wijzen. Per conditie bestaat 2/3 deel uit vrouwen en 1/3 deel uit mannen.

In totaal namen 216 respondenten deel aan het onderzoek, waarvan 109 jongeren met een gemiddelde leeftijd van 23 jaar en 107 ouderen met een gemiddelde leeftijd van 51 jaar. De groep jongeren bestond uit 36 mannen en 73 vrouwen en de groep ouderen bestond uit 35 mannen en 72 vrouwen. Wat betreft het opleidingsniveau van de respondenten verschilden de leeftijdsgroepen significant van elkaar. Van de jongeren volgde 58% een HBO- of WO-opleiding en had 22% een opleiding aan het HBO of WO afgerond. Bij de ouderen lag dat laatste percentage aanzienlijk lager: in deze groep had niet meer dan 52% een opleiding aan het HBO of WO afgerond. Dit betekent dat de groepen wat betreft opleidingsniveau niet gelijk verdeeld waren. De groep jongeren bestond uit meer hoogopgeleiden dan de groep ouderen ($\chi^2 (2) = 33.87; p < 0.001$).

Van de ondervraagden bleek 47% dagelijks de krant te lezen. Meer ouderen dan jongeren gaven aan dagelijks de krant te lezen, want 59% van de ondervraagden die dagelijks de krant lezen, vielen binnen de oudere leeftijdscategorie. Daarnaast gaven ouderen aan de krantenartikelen in dit onderzoek grondiger te hebben gelezen dan jongeren. Van de ouderen had 67% de krantenartikelen grondig gelezen, tegenover 47% van de jongeren.

Aan de hand van voorkeursstellingen die de lezer voorgelegd kreeg, is bekeken of er verschillen waren tussen de ouderen en jongeren in aspecten die zij belangrijk vinden aan een krantenartikel. Hieruit kwam naar voren dat de ouderen het belangrijker vinden dan de jongeren dat nieuws op een persoonlijke manier gebracht wordt ($\chi^2 (1) = 4.04, p = 0.04$).

2.4 Instrumentatie

Om de tekstwaardering en het inlevingsvermogen van lezers in de beschreven gebeurtenis te meten, is gebruik gemaakt van een vragenlijst. De vragenlijst bestond uit 30 stellingen, waarvan één stelling de leeswijze van de lezer bevroeg, 12 stellingen het inlevingsvermogen van lezers in de beschreven nieuwsgebeurtenis, 16 stellingen de tekstwaardering en één item waarop de lezer geacht werd een algemeen rapportcijfer toe te kennen aan de gelezen tekst. Wanneer binnen de constructen een stelling negatief geformuleerd was, werd deze omgepooled tot een positieve stelling voor de analyse.

Tekstwaardering is gemeten aan de hand van vier vragenclusters en een algemeen rapportcijfer voor de gelezen tekst. Ieder vragencluster bestaat uit vier items. Bijlage 7 geeft een overzicht van de stellingen per cluster van tekstwaardering.

Het eerste vragencluster voor tekstwaardering is aantrekkelijkheid. Dit vragencluster bleek betrouwbaar ($\alpha = 0.76$). Het tweede vragencluster betreft de informatiewaarde van het krantenartikel. Ook voor dit vragencluster was de betrouwbaarheid goed ($\alpha = 0.81$). Het derde vragencluster is betrouwbaarheid. Dit vragencluster was niet betrouwbaar ($\alpha = 0.42$). Middels een factoranalyse is bekeken of de betrouwbaarheid van de clustering van de items verhoogd kon worden. De resultaten zijn weergegeven in tabel 1.

Tabel 1. Resultaten van de factoranalyse voor het vragencluster betrouwbaarheid.

	<u>1</u>	<u>2</u>
Het krantenartikel is aannemelijk.	0.81	
Het krantenartikel is ongeloofwaardig.	0.81	
Het krantenartikel geeft de werkelijkheid gekleurd weer.		0.89
Het krantenartikel is objectief.		0.59

Uit de factoranalyse bleek dat 'het krantenartikel is aannemelijk' en 'het krantenartikel is ongeloofwaardig' hoog met elkaar samenhangen. Daarom is het gemiddelde van de twee stellingen berekend en een nieuw construct gemaakt die 'geloofwaardigheid' werd genoemd ($\alpha = 0.59$). De stellingen 'het krantenartikel geeft de werkelijkheid gekleurd weer' en 'het krantenartikel is objectief' zijn apart meegenomen in de analyse, vanwege de lage betrouwbaarheid van de clustering van beide items. Het laatste vragencluster van tekstwaardering is de waargenomen afstand tussen de lezer en de schrijver. De betrouwbaarheid van dit vragencluster was voldoende ($\alpha = 0.70$).

Om het inlevingsvermogen van lezers in de beschreven nieuwsgebeurtenis te meten, is gebruik gemaakt van de drie dimensies van de transportatietheorie, namelijk voorstelling, aandacht

en affectieve betrokkenheid. Alle drie de clusters bevatten vier items. In bijlage 8 zijn de stellingen per cluster weergegeven van het construct inlevingsvermogen in de beschreven nieuwsgebeurtenis.

Het eerste cluster van inlevingsvermogen is voorstelling. De betrouwbaarheid van dit cluster bleek voldoende ($\alpha = 0.73$). Ook voor het tweede cluster, namelijk aandacht, was de betrouwbaarheidscoëfficiënt hoog genoeg ($\alpha = 0.75$). Dit was ook het geval voor het laatste cluster van inlevingsvermogen, namelijk affectieve betrokkenheid ($\alpha = 0.72$).

2.5 Procedure

De vragenlijsten zijn in een week tijd één op één afgenomen door zes verschillende onderzoekers. De vragenlijsten werden afgenomen in de trein, op werklocaties, bij de onderzoekers thuis, bij de respondenten thuis en in openbare gelegenheden.

De lezers kregen ieder één vragenlijstversie voorgelegd. Na het lezen van de instructie en het eerste krantenartikel werd aan de lezers gevraagd om de vragenlijst in te vullen over de gelezen tekst. Na de vragenlijst van het eerste krantenartikel volgde de tekst van het tweede krantenartikel. Dezelfde vragenlijst werd voor het tweede krantenartikel herhaald. De antwoordschaal van de items betrof een 7-puntsLikertschaal lopend van 'helemaal mee oneens' tot 'helemaal mee eens'.

Vervolgens werd gevraagd naar een aantal demografische gegevens, zoals geslacht, leeftijd en opleidingsniveau van de lezer, of de lezer wel of geen student is en hoe frequent de lezer krantenartikelen leest. Tot slot werden zeven voorkeursstellingen gegeven waarop lezers op een 7-puntsschaal konden aangeven welke aspecten van een krantenartikel de lezers belangrijk vinden. Elke voorkeursstelling kwam overeen met het onderwerp van een vragencluster.

2.6 Verwerking gegevens

Alle gegevens werden ingevoerd in het programma IBM SPSS Statistics 20.0 en van de betrouwbare vragenclusters werden somscores gemaakt. Vervolgens werden ANOVA's met herhaalde metingen uitgevoerd met perspectief, leeftijd en volgorde als tussen-proefpersoonvariabelen en tekst als binnen-proefpersoonvariabele. Alle andere factoren zijn aanvankelijk meegenomen in de analyses, namelijk het wel of niet dagelijks lezen van de krant, het opleidingsniveau en de leeswijze van de tekst. Er waren echter geen interactie-effecten met perspectief. Daarom is gekozen om te toetsen met alleen de variabelen vertelperspectief, leeftijdscategorie en volgorde.

De stellingen van het construct geloofwaardigheid, de stelling 'het krantenartikel is objectief' en de rapportcijfers werden niet door alle 216 respondenten ingevuld.

3. Resultaten

Tabel 2 geeft de gemiddelden en standaarddeviaties van de clusters voor tekstwaardering per vertelperspectief.

Tabel 2. Gemiddelden en standaarddeviaties van de clusters voor tekstwaardering per vertelperspectief (1 = geheel mee oneens; 7 geheel mee eens).

	<u>vertellerstekst</u>	<u>tekstinterferentie</u>	<u>persoonstekst</u>
aantrekkelijkheid	4.05 (0.97)*	4.84 (0.76)	4.55 (0.88)*
informatiewaarde	4.31 (0.94)	4.24 (0.99)*	4.63 (0.95)*
geloofwaardigheid	5.25 (0.80)	5.08 (0.88)	5.32 (0.87)
gekleurde weergave	3.93 (1.10)	3.92 (1.11)	4.33 (1.28)
objectiviteit	3.76 (1.34)	3.50 (1.09)	3.93 (1.32)
afstand	4.80 (1.00)*	5.18 (0.70)*	5.20 (0.74)*
rapportcijfer (1 t/m 10)	6.08 (0.96)*	6.00 (1.07)	6.56 (1.07)*

* $p = \text{significant op het niveau } p < 0.05$

Voor aantrekkelijkheid werd een hoofdeffect van vertelperspectief gevonden ($F(2, 204) = 5.67$; $p = 0.004$; $\eta^2 = 0.05$). Een paarsgewijze vergelijking laat een verschil zien tussen persoonstekst en vertellerstekst ($p = 0.003$). Lezers vinden persoonstekst aantrekkelijker dan vertellerstekst.

Voor informatiewaarde werd ook een hoofdeffect gevonden van vertelperspectief ($F(2, 204) = 3.51$; $p = 0.03$; $\eta^2 = 0.30$). Een paarsgewijze vergelijking toont dat er een verschil is tussen persoonstekst en tekstinterferentie ($p = 0.04$). Lezers vinden persoonstekst meer informatiewaarde bevatten dan tekstinterferentie. Ze hebben het gevoel dat ze bij persoonstekst een betere hoeveelheid en kwaliteit van informatie krijgen, waarbij de informatie tevens als meer relevant wordt aangemerkt.

Voor geloofwaardigheid werden geen significante effecten gevonden ($F(2, 203) = 1.61$; $p = 0.20$; $\eta^2 = 0.02$). Ook voor de stelling 'het krantenartikel geeft de werkelijkheid gekleurd weer' werden geen significante effecten gevonden ($F(2, 204) = 2.87$; $p = 0.06$; $\eta^2 = 0.03$). Ditzelfde geldt voor de stelling 'het krantenartikel is objectief' ($F(2, 203) = 2.27$; $p = 0.11$; $\eta^2 = 0.02$). De vertelperspectieven verschillen volgens lezers niet in hun gekleurde weergave van de werkelijkheid en in hun objectiviteit.

De waargenomen afstand tussen de lezer en de schrijver bleek wel significant te verschillen per vertelperspectief ($F(2, 204) = 4.95$; $p = 0.01$, $\eta^2 = 0.05$). Er was een hoofdeffect van vertelperspectief, waarbij een paarsgewijze vergelijking laat zien dat er significante verschillen zijn tussen persoonstekst en vertellerstekst ($p = 0.02$) en tussen tekstinterferentie en vertellerstekst ($p = 0.03$). Bij persoonstekst werden hogere scores toegekend voor de waargenomen afstand tussen de

schrijver en lezer dan voor vertellerstekst. Dit betekent dat de waargenomen afstand tussen de schrijver en lezer kleiner is bij persoonstekst dan bij vertellerstekst. Voor tekstinterferentie werden ook hogere scores toegekend dan voor vertellerstekst. Lezers vinden de afstand tussen de schrijver en lezer dus kleiner bij tekstinterferentie dan bij vertellerstekst. Voor tekstinterferentie en persoonstekst is er geen verschil in de waargenomen afstand van de lezer tot de schrijver.

Voor het toegekende rapportcijfer werd een hoofdeffect gevonden van vertelperspectief ($F(2, 194) = 3.74$; $p = 0.03$, $\eta^2 = 0.04$). Uit een paarsgewijze vergelijking blijkt dat er een verschil tussen persoonstekst en vertellerstekst ($p = 0.02$). Lezers kennen een hoger rapportcijfer toe aan persoonstekst dan aan vertellerstekst. Er is geen verschil in het toegekende rapportcijfer tussen persoonstekst en tekstinterferentie en tussen vertellerstekst en tekstinterferentie.

Vervolgens is gekeken naar de drie clusters van het inlevingsvermogen van lezers in de beschreven nieuwsgebeurtenis. Tabel 3 geeft de gemiddelden en standaarddeviaties van de clusters voor inlevingsvermogen per vertelperspectief.

Tabel 3. Gemiddelden en standaarddeviaties van de clusters voor inlevingsvermogen per vertelperspectief (1 = geheel mee oneens; 7 geheel mee eens).

	<u>vertellerstekst</u>	<u>tekstinterferentie</u>	<u>persoonstekst</u>
voorstelling	4.16 (0.92)	4.23 (0.72)	4.36 (0.91)
aandacht	4.36 (0.97)	4.42 (0.89)	4.55 (0.97)
affectieve betrokkenheid	3.77 (0.75)	3.86 (0.76)	4.10 (0.95)

Voor voorstelling, affectieve betrokkenheid en aandacht werden geen hoofd- en interactie-effecten gevonden. De vertelperspectieven verschillen dus niet in de mate waarin lezers zich de beschreven nieuwsgebeurtenissen kunnen voorstellen en er gevoelens bij de lezer worden losgemaakt. Ook maakte het niet uit hoeveel aandacht de lezer voor de tekst had.

4. Conclusie

Uit dit onderzoek blijkt dat lezers persoonstekst aantrekkelijker vinden dan vertellerstekst, dat de waargenomen afstand kleiner is en er hogere rapportcijfers worden toegekend. Ook vinden lezers persoonstekst meer informatiewaarde hebben dan tekstinterferentie en is de waargenomen afstand kleiner bij tekstinterferentie dan bij vertellerstekst. Er werden geen verschillen tussen oudere en jongere lezers.

Wat betreft het inlevingsvermogen van lezers in de beschreven nieuwsgebeurtenis worden er geen verschillen gevonden tussen persoonstekst, vertellerstekst en tekstinterferentie. De door de transportatietheorie veronderstelde 'transportatie naar de verhaalwereld' blijft bij de lezers van de krantenartikelen in dit onderzoek dus uit, ongeacht welk vertelperspectief wordt gebruikt.

Zoals eerder onderzoek aantoonde dat er een toename is in het gebruik van directe citaten in krantenartikelen, kan uit dit onderzoek geconcludeerd worden dat het gebruik van directe citaten in krantenartikelen over het algemeen ook als prettig wordt ervaren door lezers. Een bepaalde keuze voor vertelperspectief gaat niet per se ten koste van de waargenomen objectiviteit of geloofwaardigheid van een krantenartikel. Vertelperspectief lijkt daar geen enkele invloed op uit te oefenen. Omdat het vooral de ouderen zijn die persoonstekst over het algemeen het meest positief evalueren, lijkt de stelling van Wijnberg in het niet te vallen. Voor zijn idee, dat volgens ouderen nieuws een neutrale en rationele weergave van de werkelijkheid hoort te zijn waarin de journalist zich baseert op feiten en principes als hoor en wederhoor, wordt in dit onderzoek weinig steun gevonden. Ook de 36-plussers verkiezen meer levendigheid en informaliteit boven een neutrale rangschikking van gebeurtenissen in krantenartikelen. Ouderen vinden het juist prettig dat er in een tekst regelmatig een betrokkene of gewone burger direct aan het woord wordt gelaten door middel van een citaat. Het lijkt er zelfs op dat jongeren kritischer zijn in het gebruik van persoonstekst dan ouderen, omdat ouderen binnen persoonstekst over vrijwel de gehele linie hogere scores toekennen dan jongeren. Vervolgonderzoek zou moeten uitwijzen of dit ook daadwerkelijk het geval is.

Vertellerstekst wordt het minst positief geëvalueerd en persoonstekst het meest positief. Tekstinterferentie lijkt in haar waardering ergens tussen die twee in te zweven, iets dat niet verwonderlijk is, gezien het feit dat tekstinterferentie kenmerken van zowel persoonstekst als van vertellerstekst bevat. Dat nieuws moet aansluiten bij de belevingswereld van de lezer is niet iets dat alleen voor jongeren geldt. Uit dit onderzoek blijkt dat lezers van 18 tot 65 jaar redelijk op één lijn zitten wat betreft hun oordeel over vertelperspectieven in krantenberichten. Ouderen zijn in ieder geval niet ongevoeliger dan jongeren voor een meer persoonlijke beleving van het nieuws.

5. Discussie

Om als journalist tegemoet te komen aan de wensen van de lezer kan de journalist er dus het beste voor kiezen om persoonstekst te gebruiken in krantenartikelen die een brand of een ongeluk beschrijven. Tussen vertellerstekst en tekstinterferentie werden nauwelijks verschillen gevonden, maar de gevoelsmatige afstand van de lezer tot de schrijver wordt wel verkleind bij het gebruik van tekstinterferentie ten opzichte van vertellerstekst. Vertellerstekst wordt het minst persoonlijk gevonden, maar lijkt ook niet objectiever of geloofwaardiger te worden gevonden dan de andere vertelperspectieven.

Toch kunnen er aan de onderzoeksresultaten geen harde conclusies worden verbonden. In dit onderzoek is gebruik gemaakt van twee krantenartikelen uit de sectie binnenlandsnieuws, maar het is mogelijk dat nieuws uit andere secties in persoonstekst, vertellerstekst en tekstinterferentie anders wordt beoordeeld. Daarnaast zijn de nieuwsonderwerpen die in dit onderzoek gebruikt zijn aangrijpende gebeurtenissen die mogelijk bij voorbaat al dichter bij de lezer staan dan andere nieuwsonderwerpen. Bovendien waren in beide krantenartikelen de personages 36-plussers die iets was overkomen, waardoor de beschreven gebeurtenissen mogelijk al dichter bij de belevingswereld van oudere lezers staan. Dit is een mogelijke verklaring voor het feit dat ouderen over het algemeen alle drie de vertelperspectieven hoger waarden dan jongeren. Vervolgonderzoek naar vertelperspectieven in krantenartikelen zou in het onderzoeksmateriaal ook nieuwsgebeurtenissen waarbij jongeren betrokken zijn, kunnen opnemen om te kijken of jongeren de krantenartikelen dan hoger waarden en zich beter kunnen inleven wanneer een leeftijdsgenoot aan het woord wordt gelaten.

Dat op de dimensies van het inlevingsvermogen in de beschreven nieuwsgebeurtenis geen significante verschillen zijn gevonden, kan te maken hebben met de lengte van de krantenartikelen. De krantenartikelen die in dit onderzoek werden gebruikt, zijn erg kort. Dit maakt een door de transportatietheorie veronderstelde 'reiservaring naar de verhaalwereld' minder voor de hand liggend, omdat de lezer als het ware moet worden meegesleurd in een verhaal en dit gebeurt meestal pas wanneer de lezer wat verderop in het verhaal komt. De lezer 'kent' de personages en de gebeurtenissen in het verhaal dan beter om zich een nauwkeuriger beeld van de verhaalwereld te kunnen voorstellen.

Een kritiekpunt op het onderzoek is dat de leeftijdsgroepen wat betreft het opleidingsniveau niet gelijk verdeeld waren. Onder de jongeren bevonden zich significant meer hoogopgeleiden dan onder ouderen. Dit kan invloed hebben gehad op de onderzoeksresultaten. Het kan een mogelijke verklaring zijn voor de gemiddeld lagere scores die door jongeren werden toegekend, omdat zij mogelijk met een kritischer blik naar de krantenartikelen hebben gekeken.

Een ander mogelijke invloed is de leeswijze van de krantenartikelen. Het is namelijk onduidelijk of ouderen en jongeren ook daadwerkelijk de krantenartikelen grondig hebben gelezen of dat zij alleen maar menen de teksten grondig te hebben gelezen. Vervolgonderzoek zou aan de hand van begripsvragen kunnen bekijken of de teksten daadwerkelijk grondig gelezen zijn. De leeswijze kan van invloed zijn op de waardering van de tekst, maar met name op het inlevingsvermogen van lezers in de beschreven nieuwsgebeurtenis, omdat de aandacht voor de tekst, het kunnen voorstellen van de nieuwsgebeurtenis en de opwekking van affectieve gevoelens kunnen samenhangen met hoe grondig een krantenartikel is gelezen. Het is niet verwonderlijk dat indien een tekst grondiger wordt gelezen het inlevingsvermogen van de lezer toeneemt.

Vanwege de beperkte omvang van het onderzoek is niet gekeken naar verschillen tussen mannen en vrouwen. Het inlevingsvermogen van vrouwen in de beschreven nieuwsgebeurtenis zou beter kunnen zijn dan dat van mannen (Green & Brock 2000). Voor vervolgonderzoek is het zeker interessant om dit te bekijken. Daarnaast is het interessant om te onderzoeken hoe verschillend een derde leeftijdsgeneratie krantenartikelen evalueert. Door de onderzochte generaties te vergelijken met 65-plussers zouden er wel verschillen tussen generaties zichtbaar kunnen worden die tevens de veranderingen die in de journalistiek hebben plaatsgevonden in de afgelopen eeuw kunnen weerspiegelen.

Literatuurlijst

Arkink, M. (2013). Literaire journalistiek. Bachelor eindwerkstuk Communicatiekunde, Universiteit Utrecht

Bal, M. (1990). *De theorie van vertellen en verhalen. Inleiding in de narratologie*. Vijfde, volledig herziene druk. Muiderberg: Coutinho

Banazynski, J. (2007). Narrative in four boxes. In Kramer, M. & Call, W. (Ed.) (2007): *Telling True Stories: A Nonfiction Writers' Guide from the Nieman Foundation*. Harvard University, Plume / Penguin

Cloin, M., Kamphuis, C., Schols, M., Tiessen, A. & Verbeek, D. (2011). *Nederland in één dag. Tijdsbesteding in Nederland vergeleken met die in vijftien andere Europese landen*. Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag

Costera Meijer, I (2006). *De toekomst van het nieuws*. Amsterdam: Otto Cramwinckel Uitgever

Drok, N. (1999). Civiele journalistiek : vaste waarden, nieuwe wegen? *Christen democratische verkenningen*, 1993 (3): 30-38

Green, M. & Brock, T. (2000). The Role of Transportation in the Persuasiveness of Public Narratives. *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol. 79 (5), 701-721

Harbers, F (2010). 'Between Fact and Fiction: Arnon Grunberg on His Literary Journalism'. *Literary Journalism Studies*, Vol. 2 (1), 74-83.

Johnson, M. (1971). *The new journalism: the underground press, the artists of nonfiction, and changes in the established media*. University Press of Kansas

Piers, C. (2009). Betrokkenheid in Journalistieke Teksten: een vergelijking tussen artikelen van toen en nu. Mastherthesis journalistiek, Vrije Universiteit Amsterdam

Pietersma, B. (2013). Hoe de journalist en de burger elkaar ontmoeten. Bachelor eindwerkstuk Communicatiekunde, Universiteit Utrecht

Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling. [RMO] (2003). *Medialogica. Over het krachtenveld tussen burgers, media en politiek*. Den Haag

Sanders, J. & Redeker, G. (1993). Linguistic perspective in short news stories. *Poetics*, Vol. 22, 69-87

Sanders, J. (2010). Intertwined Voices. Journalists' Mode of representing source information in journalistic subgenres. In: Dancygier, B., Sanders, J. & Vandelanotte, L. (Ed.) (2012). *Textual Choices in Discourse: A View from Cognitive Linguistics*. John Benjamins B.V.

Schaap, G. (2008). Meer Miep in het Journaal; Promovendus pleit voor persoonlijkere tv-journaals. Door: Maas, J. *Trouw*, 4.

Smulders, W. (2006). Werkboek bij de colleges epiek/dramatiek. Departement Nederlands, Universiteit Utrecht (interne publicatie)

Smulders, W. (jaartal onbekend). Inleiding Literaire journalistiek op het snijvlak van letterkunde en taalbeheersing. Departement Nederlands, Universiteit Utrecht (interne publicatie)

Vis, K. (2011). Subjectivity in News Discourse. Vrije Universiteit Amsterdam (proefschrift)

Wijffes, H. (2004). *Journalistiek in Nederland. Beroep, cultuur en organisatie 1850-2000*. Amsterdam: Boom Uitgevers

Wijnberg, R. (2013). Objectiviteit – De Groene Amsterdammer. Verkregen op 12 oktober 2013 van <http://www.groene.nl/artikel/objectiviteit--2>

Bijlagen

Bijlage 1: Originale nieuwsbericht van krantenartikel I

Vele hulp ontroert eigenaar van evenementenbureau nabij Posbank

door Piet Venhuizen

RHEDEN - Om de brand, natuurlijk. Je verliest niet elke dag het hoofdkantoor van je bedrijf. Maar Peter Oversteegens ogen vullen zich ook met tranen van ontroering om alle hulp die hij krijgt. Zijn medewerkers, collegabedrijven, de brandweer, Natuurmonumenten en zelfs de Steegse biljartvereniging hebben hun diensten aangeboden.

Peter Oversteegen, eigenaar van het gelijknamige evenementenbureau annex fietsen-, scooter- en stepsverhuur, was zaterdagavond met zijn vrouw Marjolein op een feest in Den Haag. Toen rinkelde de telefoon: brand in het houten kantoor en berging naast Bezoekerscentrum Veluwezoom nabij de Posbank bij Rheden. Vliegensvlug naar het oosten des lands, waar alle binnen gestalde elektrische fietsen, mountainbikes en 43 elektrische scooters inmiddels verloren bleken. "En mijn foto's uit de tijd van Sterrenslag", zegt hij. "En het certificaat van het wereldkampioenschap dominostenen plaatsen, waarbij ik coach ben geweest. Ach, dat zijn maar spullen. Gelukkig zijn er geen slachtoffers gevallen."

Het bedrijf heeft ook vervoermiddelen en materialen staan bij het Bilderberghotel in Oosterbeek, bij hotel De Gouden Leeuw in Bronkhorst en bij camping Dorado Beach in Doesburg. In de loods achter pannenkoekenhuis Strijland in Rheden staan oud-Hollandse spelen. Alle activiteiten die voor deze zondag gepland staan, gaan door. Oversteegen is zijn medewerkers dankbaar. Ze lopen de benen onder zich vandaan om alle afspraken met klanten na te komen. En hij is collega-ondernemers dankbaar, die hem materialen hebben uitgeleend. Anders had hij nee moeten verkopen, zegt Oversteegen, die oververmoeid is vanwege een nacht niet slapen. Het kantoor in Rheden gold ook als het plaatselijke VVV-kantoor. Dat zal tijdelijk anders geregeld moeten worden.

Hij is nu met de verzekering in gesprek. Het bedrijf gaat in elk geval door. "Het moet nieuwbouw worden op deze zelfde plek", zegt hij, staande naast de schamele, stinkende resten van zijn houten pand. "Dit is de perfecte locatie, zo vlak aan de rand van het natuurgebied. En de medewerking met de andere partners hier is optimaal."

De politie laat geen forensisch onderzoek uitvoeren naar de oorzaak van de brand. Van brandstichting lijkt immers geen sprake. "De brand heeft waarschijnlijk een technische oorzaak", zegt ook de woordvoerder van de brandweer. Het was voor de opgekomen ploegen uit Arnhem, Velp, Rheden en Dieren zaterdagavond trouwens nog een flinke klus om voldoende water bij de ver weg in het bos razende brand te krijgen, vertelt die ook. "Terwijl we bezig waren met slangen een verbinding te maken met de Arnhemsestraatweg, pendelde een hele serie brandweerauto's heen en weer om gevulde watertanks bij het vuur te krijgen."

Bijlage 2: Bronnen originele nieuwsbericht van krantenartikel I

Kranten:

1. Wachten op nieuw kantoor na brand
De Gelderlander, 27 september 2013 vrijdag, 3_VO, 171 woorden
2. Wachten op nieuw kantoor na brand
De Gelderlander, 27 september 2013 vrijdag, 3_VO, 171 woorden
3. RHEDEN/ROZENDAAL - Rotary wil met toertocht voor e-bikes drieslag slaan
De Gelderlander, 14 september 2013 zaterdag, 3_VO, 165 woorden
4. GEEN KOP
De Gelderlander, 13 september 2013 vrijdag, 3_REGCUL, 388 woorden, KEES JANSEN
5. Veel hulp na brand in Rheden
De Gelderlander, 10 september 2013 dinsdag, 3_ARN_OMG, 338 woorden
6. Hulp ontroert Oversteegen
De Gelderlander, 9 september 2013 maandag, 3_RE, 496 woorden, PIET VENHUIZEN
7. Vele hulp ontroert eigenaar van evenementenbureau nabij Posbank
De Gelderlander, 9 september 2013 maandag, 3_ARN, 457 woorden, PIET VENHUIZEN

Websites:

- <http://www.gelderlander.nl/region/veluwezoom-oost/grote-brand-verwoest-loods-bij-bezoekerscentrum-rheden-1.3994820>
- <http://rheden.nieuws.nl/nieuws/20130908/Brand-Rheden-uitslaande-brand>
<http://rheden.nieuws.nl/nieuws/20130908/Brand-bij-bezoekerscentrum-Veluwezoom-Rheden>
- <http://rheden.nieuws.nl/nieuws/20130908/De-ravage-na-de-brand>
- http://www.omroepgelderland.nl/web/nieuws-1/2036087/brand-bij-bezoekerscentrum-veluwezoom-rheden.htm#.UmTCW_jCRI0
- <http://nos.nl/artikel/548908-uitslaande-brand-loods-rheden.html>
- <http://www.ad.nl/ad/nl/1012/Nederland/article/detail/3505908/2013/09/08/Grote-brand-verwoest-fietsenopslag-Rheden.dhtml>
- <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2686/Binnenland/article/detail/3505908/2013/09/08/Grote-brand-verwoest-fietsenopslag-Rheden.dhtml>
- <http://www.metronieuws.nl/nieuws/grote-brand-verwoest-fietsenopslag-rheden/xlkmih!bpWDuQnQqAm44QCNC8XSUA/>
- <http://www.elsevier.nl/Nederland/ANP/2013/9/Grote-brand-verwoest-fietsenopslag-Rheden/>
- <http://www.destentor.nl/algemeen/binnenland/grote-brand-verwoest-fietsenopslag-rheden-1.3994805>
- <http://www.limburger.nl/article/20130908/ANPNIEUWS01/309089998/1030>
- http://www.haarlemsdagblad.nl/algemeen_old/binnenland/article24439403.ece
- <http://www.omroepbrabant.nl/?anp/809130091263/Grote+brand+verwoest+fietsenopslag+Rheden.aspx>
- http://www.ijmuidercourant.nl/algemeen_old/binnenland/article24439463.ece/Grote-brand-verwoest-fietsenopslag-Rheden
- http://www.telegraaf.nl/binnenland/21873753/___Loods_Rheden_in_vlammen_op_.html
- <http://www.dvhn.nl/nieuws/nederland/article10439763.ece/Grote-brand-verwoest-fietsenopslag-Rheden>

- <http://www.actueelnieuwsnederland.nl/artikel/100010622/grote-brand-bezoekersruimte-veluwezooom-rheden.html>
- <http://www.big.nl/binnenland/grote-brand-verwoest-fietsenopslag-rheden>
- http://www.rijssensnieuwsblad.nl/_incs/grote_brand_verwoest_fietsenopslag_rheden_2550197.html
- http://www.montferlandnieuws.nl/_incs/grote_brand_verwoest_fietsenopslag_rheden_2550197.html
- http://www.veenendaalsekrant.nl/_incs/grote_brand_verwoest_fietsenopslag_rheden_2550197.html
- http://www.veluweland.nl/_incs/grote_brand_verwoest_fietsenopslag_rheden_2550197.html
- <http://www.alphen.cc/algemeen/binnenland/article24439443.ece/Grote-brand-verwoest-fietsenopslag-Rheden>
- <https://www.facebook.com/Rheden.Nieuws.nl/posts/433844213400747>
- http://www.edestad.nl/_incs/grote_brand_verwoest_fietsenopslag_rheden_2550197.html
- <http://nieuws.nl.msn.com/binnenland/grote-brand-verwoest-fietsenopslag-rheden>
- <http://www.blikopnieuws.nl/bericht/204767/loods-bezoekerscentrum-rheden-de-gelegd>

Bijlage 3: Originale nieuwsbericht van krantenartikel II

'Ik hoop dat ik iets heb losgemaakt'

VAN ONZE VERSLAGGEEFSTER MAUD EFFTING

Hufterigheid in het verkeer is van alle dagen. Motoragent Piet Kats voelde dat meer dan ooit toen hij bij een verschrikkelijk ongeluk geroepen werd.

Het ongeluk dat motoragent Piet Kats (44) beroemd maakte, was het vreselijkste dat hij ooit had gezien. Nog altijd kan hij de beelden zo voor de geest halen. Zoiets, zegt hij, daar wil je niet bij staan. Echt niet.

Sinds de brigadier noodhulp uit Rotterdam vorige week alles op zijn blog beschreef, krijgt hij mails van wildvreemden. Sms'jes, telefoontjes, pings, en overweldigend veel reacties van andere agenten. Tot uit België aan toe. In een paar dagen tijd werd zijn stuk 320 duizend keer gelezen.

'Ik stond gewoon mijn huis te schilderen toen een vriend belde dat ik op internet stond', zegt hij. 'Ja, dacht ik, dat heb ik er zelf op gezet. Maar toen ik keek, zag ik de bezoekersaantallen met tienduizenden tegelijk omhoog vliegen. Toen heb ik mijn kwast maar even weggelegd.'

Zijn verhaal gaat over hufterigheid op de weg - een fenomeen dat hij dagelijks meemaakt. Het is een van de ervaringen die hij wilde delen op zijn net begonnen blog, zonder zich te realiseren dat het zo zou aanslaan. 'Ik denk dat ik iets heb geraakt in mensen', zegt hij - nog altijd verbaasd.

Het ongeluk dateert van een tijd geleden. 'Zo'n ernstig ongeluk als dit', zegt Kats, 'komt niet zo vaak voor. Maar de manier waarop mensen reageerden, dat zie ik vrijwel dagelijks.'

Als een van de eersten rijdt hij die bewuste dag op zijn motor naar het ongeluk. Een jongeman heeft op de snelweg een ongeluk gehad en is beklemd geraakt. Zo erg dat hij niet te bevrijden is: bij het losknippen zal hij overlijden.

'Toen ik aankwam, zag ik het al. De arts van het traumateam zei: jongens, dit wordt niks meer. Hij vroeg of we de familie wilden halen om daar op de snelweg afscheid te nemen.'

Kats wil de beschrijvingen summier houden, zodat de ouders zich er niet in zullen herkennen. Maar hij zegt: 'Als er iets dwars door een vitaal deel van het lichaam zit, en je haalt dat eruit, dan is het pats - weg. Dan is er geen houden meer aan.'

De files rondom het ongeluk zijn inmiddels gigantisch: alles staat stil. Op zijn motor rijdt Kats op hoge snelheid naar het dorp van de vader en moeder van de man, vijftien kilometer verderop. Omdat de politiewagen van het dorp dringend nodig is voor iets anders, moeten de ouders in hun eigen auto achter hem aan.

Wat hij dan meemaakt, raakt hem nog steeds. 'We reden op een provinciale weg, aan de verkeerde kant van de weg, langs de file. Ik had alleen mijn zwaailicht aan. Ook zonder toeters en bellen heb je ontheffing om door rood te rijden. Je wilt niet weten wat er gebeurt als je een sirene aanzet. Dat veroorzaakt een enorme chaos. Mensen gooien soms midden in de file hun deur open

omdat ze denken: een sirene, even kijken wat er aan de hand is. Soms word je als motoragent gewoon getorpedeerd.

'De vader zat achter het stuur en volgde me. Eerst ging het redelijk, maar gaandeweg kregen we steeds meer boze blikken en scheldkanonnades. Ook moesten we voortdurend stoppen voor mensen die op de weg gingen keren en uit de file reden. Zelfs op het fietspad ontmoette ik een fietser die me hoofdschuddend aankeek.'

Dan staat er opnieuw een auto dwars op de weg. 'Die man stapte uit om verhaal te halen. Hij zei: dit is toch niet normaal, man? Hij wees op de auto achter me en vroeg: en wie zijn dat dan, dat is zeker je familie? Ik werd verschrikkelijk boos. Ik zei hem dat hij nú opzij moest gaan en dat deze mensen mee reden met mij. Ik was in staat om hem met pepperspray te bewerken, hem met geweld de berm in te dwingen en vervolgens zijn auto weg te rijden. Dat had me misschien een klacht opgeleverd, maar dat had ik voor lief genomen.' De man gaat uit de weg. 'Maar hij bleef me afkeurend aankijken. Jaja, zei hij, het zal wel.'

Daarna zet Kats zijn sirene alsnog aan. Om alle commentaren niet meer te horen.

Als ze aankomen, nemen de vader en moeder afscheid van hun kind. 'Alle hulpverleners stonden er omheen. Ik ook. Het was hartverscheurend.'

De jongeman overlijdt zodra hij wordt losgemaakt. 'Voor de jongens van de brandweer was het heel moeilijk. Zij moesten het doen. Iedereen was stil. Zwijgend ruimden we onze spullen op. Toen de ambulance weg was, was iedereen van slag. Je hebt toch het gevoel dat je hebt gefaald, ook al weet je dat je er niets aan kunt doen.'

De ouders blijven achter na het ongeluk. 'Ze hebben me wel tien keer bedankt dat ik hen naar hun zoon had gebracht. Van het gedoe op de weg ernaartoe hadden ze niets gemerkt.'

Het is niet de eerste keer dat hij zoiets meemaakt. Zo moest hij onlangs naar een ongeluk met een meisje in Rotterdam. 'Het was hartstikke druk en chaotisch. Met zwaailicht en sirene aan had ik mezelf op de motor overal doorheen gemanoeuvreed. Maar vlak voor een stoplicht meldde de centrale ineens dat het niet meer hoefde: het meisje was overleden.

'En toen stond ik daar dus voor het verkeerslicht. De man in de auto naast me draaide zijn raam open. Hij was witheet van woede. Hij zei: kijk nou eens wat je veroorzaakt, man, moet je koffie gaan drinken of zo? Ik heb hem uitgelegd hoe het zat. Maar ik weet natuurlijk wel dat er nog honderd man achter hem stonden die alles hadden gezien en dachten: goed zo, geef hem maar op z'n kloten.'

'Moet ik', zegt hij, 'dan soms een billboard op mijn rug plakken met de boodschap: ik ben op weg naar een reanimatie? Als dit me nog eens gebeurt, houd ik mijn sirene aan en rijd ik eerst de hoek om voor ik hem afzet.'

'Agressie in het verkeer is er altijd al geweest. Wel zie ik dat mensen steeds mondiger worden. Ze willen allemaal weten hoe het zit. Ze willen uitleg waarom jij met je sirene door rood rijdt. Ze willen weten waarom ze niet door dat afzetlint mogen lopen. Maar dat kan niet altijd. Ik hoop dat ik hiermee iets losmaak. Mensen moeten erop vertrouwen dat je die sirene niet aanzet om koffie te gaan drinken op het hoofdbureau.'

Bijlage 4: Bronnen originele nieuwsbericht van krantenartikel II

Kranten:

1. Blog over hufferigheid in verkeer maakt iets los
Nederlands Dagblad, September 25, 2013 Wednesday, 1005 woorden
2. 'Ik hoop dat ik iets heb losgemaakt'
de Volkskrant, 24 september 2013 dinsdag, Ten Eerste; Blz. 3, 993 woorden
3. Wel eens agenten in file zien staan?
AD/Algemeen Dagblad, 21 september 2013 zaterdag, Service; Blz. 32, 84 woorden
4. Huffermobiliist drijft tot uiterste
AD/De Dordtenaar, 21 september 2013 zaterdag, Service; Blz. 30, 220 woorden
5. Huffermobiliist drijft tot uiterste
AD/Groene Hart, 21 september 2013 zaterdag, Service; Blz. 30, 220 woorden
6. Huffermobiliist drijft tot uiterste
AD/Rotterdams Dagblad, 21 september 2013 zaterdag, Service; Blz. 30, 220 woorden
7. Huffermobiliist drijft tot uiterste
AD/Haagsche Courant, 21 september 2013 zaterdag, Service; Blz. 30, 220 woorden
8. Huffermobiliist drijft tot uiterste
AD/Utrechts Nieuwsblad, 21 september 2013 zaterdag, Service; Blz. 30, 220 woorden
9. Huffermobiliist drijft tot uiterste
AD/Amersfoortse Courant, 21 september 2013 zaterdag, Service; Blz. 30, 220 woorden
10. Huffermobiliist drijft tot uiterste
AD/Rivierenland, 21 september 2013 zaterdag, Service; Blz. 30, 220 woorden
11. Huffer
De Telegraaf, 20 september 2013 vrijdag, Binnenland; Blz. 3, 498 woorden

Websites:

http://www.geenstijl.nl/mt/archieven/2013/09/brigadier_kats_cowboys_zijn_he.html
<http://www.beroepseer.nl/nl/groepsblog/politie/item/1048-motoragent-begint-met-blog-over-zijn-soms-schrijnende-en-stuitende-ervaringen>
http://www.joop.nl/leven/detail/artikel/22933_nooit_meer_zuchten_in_de_file/
<http://forum.hulpverlening.nl/index.php?topic=16144.0>
<http://akasdorp.wordpress.com/2013/09/24/de-klagende-agent/>
<http://www.gooi-eemnieuws.nl/?p=1592>

Bijlage 5: Tekstversies met verschillende vertelperspectieven voor krantenartikel I

<i>Vertellerstekst</i>	<i>Tekstinterferentie</i>	<i>Persoonstekst</i>
<p>Vele hulp ontroert eigenaar van evenementenbureau in Rheden</p> <p>RHEDEN – Door een brand is het kantoor van Peter Oversteegen verloren gegaan. Zijn ogen vullen zich met tranen om alle hulp die hij krijgt. Zijn medewerkers, collegabedrijven, de brandweer, Natuurmonumenten en zelfs de Steegse biljartvereniging hebben hun diensten aangeboden.</p> <p>Peter Oversteegen, eigenaar van het gelijknamige evenementenbureau annex fietsen-, scooter- en stepsverhuur, was zaterdagavond met zijn vrouw Marjolein op een feest in Den Haag. Toen werd hij gebeld dat er brand was in het kantoor en de berging van de zaak. Hij is er onmiddellijk heengegaan, maar alle binnen gestalde elektrische fietsen, mountainbikes en 43 elektrische scooters bleken inmiddels verloren.</p> <p>Het kantoor in Rheden naast Bezoekerscentrum Veluwezoom gold ook als het plaatselijke VVV-kantoor. Dat zal tijdelijk anders geregeld moeten worden. Het bedrijf gaat in ieder geval door. Oversteegen liet weten dat het nieuwbouw moet worden op dezelfde plek, omdat hij de locatie aan de rand van het natuurgebied perfect vindt. Ook is hij erg tevreden met de samenwerking met de andere partners.</p> <p>De politie zegt geen forensisch onderzoek uit te voeren naar de oorzaak van de brand, omdat er van brandstichting geen sprake lijkt te zijn. Ze gaat ervan uit dat de brand een technische oorzaak heeft.</p> <p style="text-align: right;">Aantal woorden: 196</p>	<p>Vele hulp ontroert eigenaar van evenementenbureau in Rheden</p> <p>RHEDEN – <u>Om de brand, natuurlijk. Je verliest niet elke dag het hoofdkantoor van je bedrijf.</u> Peter Oversteegens ogen vullen zich met tranen om alle hulp die hij krijgt. Zijn medewerkers, collegabedrijven, de brandweer, Natuurmonumenten en zelfs de Steegse biljartvereniging hebben hun diensten aangeboden.</p> <p>Peter Oversteegen, eigenaar van het gelijknamige evenementenbureau annex fietsen-, scooter- en stepsverhuur, was zaterdagavond met zijn vrouw Marjolein op een feest in Den Haag. <u>De telefoon: brand! In het kantoor en de berging van de zaak! Vliegenvlug naar het oosten des lands. Te laat.</u> Alle binnen gestalde elektrische fietsen, mountainbikes en 43 elektrische scooters bleken inmiddels verloren.</p> <p>Het kantoor in Rheden naast Bezoekerscentrum Veluwezoom gold ook als het plaatselijke VVV-kantoor. Dat zal tijdelijk anders geregeld moeten worden. Het bedrijf gaat in ieder geval door. Oversteegen liet weten dat het nieuwbouw moet worden op dezelfde plek. <u>De locatie is natuurlijk perfect, zo aan de rand van het natuurgebied. En de samenwerking met de andere partners? Kan niet beter.</u></p> <p>De politie zegt geen forensisch onderzoek uit te voeren naar de oorzaak van de brand, omdat er van brandstichting geen sprake lijkt te zijn. Ze gaat ervan uit dat de brand een technische oorzaak heeft.</p> <p style="text-align: right;">Aantal woorden: 195</p>	<p>Vele hulp ontroert eigenaar van evenementenbureau in Rheden</p> <p>RHEDEN – Door een brand is het kantoor van Peter Oversteegen verloren gegaan. <u>“Ik ben heel blij met alle hulp die ik krijg,” zegt Peter Oversteegen en zijn ogen vullen zich met tranen.</u> Zijn medewerkers, collegabedrijven, de brandweer, Natuurmonumenten en zelfs de Steegse biljartvereniging hebben hun diensten aangeboden.</p> <p>Peter Oversteegen, eigenaar van het gelijknamige evenementenbureau annex fietsen-, scooter- en stepsverhuur, was zaterdagavond met zijn vrouw Marjolein op een feest in Den Haag. <u>“Ik werd gebeld dat er een brand was in het kantoor en de berging van de zaak. Ik ben er vliegenvlug heen gegaan,”</u> zegt hij, <u>“maar ik was te laat.”</u> Alle binnen gestalde elektrische fietsen, mountainbikes en 43 elektrische scooters bleken inmiddels verloren.</p> <p>Het kantoor in Rheden naast Bezoekerscentrum Veluwezoom gold ook als het plaatselijke VVV-kantoor. Dat zal tijdelijk anders geregeld moeten worden. Het bedrijf gaat in ieder geval door. <u>“Het moet nieuwbouw worden op dezelfde plek,”</u> aldus Oversteegen. <u>“Dit is de perfecte locatie, zo aan de rand van het natuurgebied. En de samenwerking met de andere partners kan niet beter.”</u></p> <p>De politie zegt geen forensisch onderzoek uit te voeren naar de oorzaak van de brand, omdat er van brandstichting geen sprake lijkt te zijn. Ze gaat ervan uit dat de brand een technische oorzaak heeft.</p> <p style="text-align: right;">Aantal woorden: 207</p>

Bijlage 6: Tekstversies met verschillende vertelperspectieven voor krantenartikel II

Vertellerstekst	Tekstinterferentie	Persoonstekst
<p>‘Wij zetten de sirene echt niet zomaar aan’</p> <p>WOERDEN - Motoragent Piet Kats (44) vindt dat de huftegrigheid in het verkeer moet ophouden. Hij wenste dat meer dan ooit toen hij bij een verschrikkelijk ongeluk geroepen werd. Het is een van de ervaringen die hij wilde delen op zijn nieuwe blog, maar hij had geen idee dat het zo zou aanslaan. In een paar dagen tijd werd zijn stuk 320 duizend keer gelezen.</p> <p>Vrijdag 8 maart kwam een melding binnen vanuit de alarmcentrale over een ongeval dat had plaatsgevonden op de A2. Kats snelde zich op zijn motor naar het ongeluk. Ter plaatse zag hij dat het voor het jonge slachtoffer te laat was. Het lichaam was zo erg beklemd geraakt dat de jongen bij het losknippen zou overlijden. Kats kreeg de taak de ouders van het slachtoffer te halen, zodat ze afscheid konden nemen van hun zoon. Het was op dat moment al druk op de weg.</p> <p>Toen Kats terugreed met de ouders stond het verkeer helemaal vast. Kats liet de sirene uit, omdat die alleen maar meer onrust veroorzaakt. De vader van het slachtoffer zat achter het stuur en volgde Kats met zijn eigen auto over de vluchtstrook. Ze kregen kwade blikken, getoeter en gescheld over zich heen van de weggebruikers. Er was zelfs een man die naar Kats riep of hij naar zijn koffie toe moest. Toen heeft hij alsnog zijn sirene aangedaan om de commentaren niet te horen.</p> <p>De jongeman overleed direct toen hij werd losgemaakt. De ouders bleven achter na het ongeluk. Van de verbale agressie op de weg hadden ze niets gemerkt. Het valt Kats wel op dat de agressie in het verkeer toeneemt en dat mensen steeds mondiger worden. Volgens hem willen ze allemaal weten hoe het zit. De agressie die Kats die dag meemaakte heeft hem erg aangegrepen. Hij hoopt dan ook met zijn verhaal iets los te maken.</p> <p style="text-align: right;">Aantal woorden: 309</p>	<p>‘Wij zetten de sirene echt niet zomaar aan’</p> <p>WOERDEN - <u>Hier moet het ophouden. Kan het niet eens een keer afgelopen zijn met die huftegrigheid in het verkeer?</u> Motoragent Piet Kats (44) wenste dat meer dan ooit toen hij bij een verschrikkelijk ongeluk geroepen werd. Het is een van de ervaringen die hij wilde delen op zijn nieuwe blog, maar hij had geen idee dat het zo zou aanslaan. In een paar dagen tijd werd zijn stuk 320 duizend keer gelezen.</p> <p>Vrijdag 8 maart. <u>Een melding van de alarmcentrale: ongeval op de A2. Als de wiedeweerga op de motor. Tevergeefs.</u> Ter plaatse zag Kats dat het voor het jonge slachtoffer te laat was. Het lichaam was zo erg beklemd geraakt dat de jongen bij het losknippen zou overlijden. <u>Aan mij de taak de ouders te halen, zodat ze afscheid kunnen nemen van hun zoon. Het is nu al druk op de weg.</u></p> <p>Toen Kats terugreed met de ouders stond het verkeer helemaal vast. <u>De sirene niet aan. Daar wordt het alleen maar onrustiger van.</u> De vader van het slachtoffer zat achter het stuur en volgde Kats met zijn eigen auto over de vluchtstrook. <u>Kwade blikken. Getoeter en gescheld. Of mijn koffie klaarstaat of zo. Toch de sirene maar aan. Om de commentaren maar niet te hoeven horen.</u></p> <p>De jongeman overleed direct toen hij werd losgemaakt. De ouders bleven achter na het ongeluk. <u>Het gescheld op de weg? Onopgemerkt.</u> Het valt Kats wel op dat de agressie in het verkeer toeneemt en dat mensen steeds mondiger worden. Volgens hem willen ze allemaal weten hoe het zit. De agressie die Kats die dag meemaakte heeft hem erg aangegrepen. Hij hoopt dan ook met zijn verhaal iets los te maken.</p> <p style="text-align: right;">Aantal woorden: 279</p>	<p>‘Wij zetten de sirene echt niet zomaar aan’</p> <p>WOERDEN - <u>“De huftegrigheid in het verkeer moet ophouden,”</u> vindt motoragent Piet Kats (44). Hij wenste dat meer dan ooit toen hij bij een verschrikkelijk ongeluk geroepen werd. Het is een van de ervaringen die hij wilde delen op zijn nieuwe blog, maar hij had geen idee dat het zo zou aanslaan. In een paar dagen tijd werd zijn stuk 320 duizend keer gelezen.</p> <p>Vrijdag 8 maart kwam een melding binnen vanuit de alarmcentrale <u>“Een ongeval op de A2,”</u> vertelt Kats. <u>“Ik sprong meteen op mijn motor.”</u> Ter plaatse zag hij dat het voor het jonge slachtoffer te laat was. Het lichaam was zo erg beklemd geraakt dat de jongen bij het losknippen zou overlijden. Kats vertelt: <u>“Ik kreeg de taak de ouders te halen, zodat ze afscheid konden nemen van hun zoon. Het was op dat moment al druk op de weg.”</u></p> <p>Toen Kats terugreed met de ouders stond het verkeer helemaal vast. <u>“Toch zet ik de sirene dan niet gelijk aan, omdat die alleen maar meer onrust veroorzaakt,”</u> zegt Kats. De vader van het slachtoffer zat achter het stuur en volgde Kats met zijn eigen auto over de vluchtstrook. Kats vertelt: <u>“We kregen kwade blikken, getoeter en gescheld over ons heen. Er was zelfs een man die riep of ik naar mijn koffie toe moest. De sirene heb ik alsnog aangedaan om de commentaren niet te horen.”</u></p> <p>De jongeman overleed direct toen hij werd losgemaakt. De ouders bleven achter na het ongeluk. <u>“Van de verbale agressie op de weg hadden ze niets gemerkt,”</u> zegt Kats. Het valt Kats wel op dat de agressie in het verkeer toeneemt en dat mensen steeds mondiger worden. Volgens hem willen ze allemaal weten hoe het zit. De agressie die Kats die dag meemaakte heeft hem erg aangegrepen. Hij hoopt dan ook met zijn verhaal iets los te maken.</p> <p style="text-align: right;">Aantal woorden: 306</p>

Bijlage 7: Stellingen uit de vragenlijst per cluster voor het construct tekstwaardering

Aantrekkelijkheid	het krantenartikel is levendig. het krantenartikel is saai. het krantenartikel is afwisselend. het krantenartikel is langdradig.
Informatiewaarde	het krantenartikel geeft mij voldoende informatie. het krantenartikel is relevant. het krantenartikel bevat overbodige informatie. het krantenartikel is nieuwswaardig.
Betrouwbaarheid	het krantenartikel geeft de werkelijkheid gekleurd weer. het krantenartikel is objectief. het krantenartikel is ongeloofwaardig. het krantenartikel is aannemelijk.
Afstand tussen de lezer en schrijver	het krantenartikel is geschreven in een persoonlijke stijl. het krantenartikel komt zakelijk over. het krantenartikel komt afstandelijk over. het krantenartikel is toegankelijk.

Bijlage 8: Stellingen uit de vragenlijst per cluster voor het construct inlevingsvermogen

Voorstelling	<p>tijdens het lezen stelde ik mij het verhaal voor in mijn hoofd.</p> <p>ik kan me weinig voorstellen bij het krantenartikel.</p> <p>tijdens het lezen was het alsof ik bij de gebeurtenissen aanwezig was.</p> <p>tijdens het lezen voelde ik me buiten de gebeurtenis staan.</p>
Aandacht	<p>het krantenartikel had mijn volledige aandacht.</p> <p>tijdens het lezen was ik volledig geconcentreerd op het krantenartikel.</p> <p>tijdens het lezen was ik mij bewust van de omgeving om mij heen.</p> <p>ik kon mijn aandacht niet bij het krantenartikel houden.</p>
Affectieve betrokkenheid	<p>het krantenartikel heeft mij geraakt.</p> <p>het krantenartikel heeft geen gevoelens bij mij losgemaakt.</p> <p>tijdens het lezen voelde het alsof de gebeurtenissen uit het krantenartikel mijzelf waren overkomen.</p> <p>ik kon me niet inleven in de gebeurtenissen uit het krantenartikel.</p>